

Nr 74.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggs pension åt vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 1 februari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—7:o hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om tilläggs pension åt i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

Socialdepartementet.

1:o.

Förre t. f. chefen för försäkringsrådet Oskar Fritiof Enbom. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Enbom är född den 3 maj 1867 och alltså den 3 maj 1934 uppnått för honom gällande pensionsålder av 67 år;

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 74.

att han efter avlagd examen till rättegångsverken antagits till e. o. notarie i Svea hovrätt den 15 september 1891;

att han biträtt vid göromålen å justitieombudsmannens expedition från början av år 1892 till omkring mitten av år 1914;

att han tjänstgjort i Stockholms rådhusrätt från den 4 mars 1892 till slutet av år 1898;

att han antagits till e. o. tjänsteman hos fångvårdsstyrelsen den 14 januari 1898 och tjänstgjort i sådan egenskap till den 16 januari 1899, då han utnämnts och förordnats att vara registrator och aktuarie hos samma styrelse;

att han den 24 oktober 1902 av Kungl. Maj:t förordnats att tills vidare vara sekreterare och ombudsman (enligt instruktionen tillika ledamot) i riksförsäkringsanstalten;

att han den 18 juli 1913 av Kungl. Maj:t utnämnts och förordnats att från och med den 1 september 1913 vara ledamot i pensionsstyrelsen;

att han den 23 oktober 1914 av Kungl. Maj:t utnämnts och förordnats att från och med den 1 januari 1915 vara byråchef i pensionsstyrelsen;

att han enligt förordnande av Kungl. Maj:t varit ställföreträdare för generaldirektören och chefen för pensionsstyrelsen från och med den 15 september 1913 till och med den 26 juni 1924;

att han på grund av särskilda, av Kungl. Maj:t den 20 juni 1924, den 18 juni 1925, den 18 juni 1926, den 18 juni 1927 och den 14 juni 1928 meddelade förordnanden uppehållit befattningen såsom chef för försäkringsrådet från och med den 27 juni 1924 till och med den 3 maj 1934, då han uppnått pensionsåldern, eller alltså under i det närmaste 10 år;

att han sistnämnda dag tillika erhållit avsked från byråchefstjänsten;

att han i egenskap av t. f. chef för försäkringsrådet åtnjutit arvode med 15,000 kronor för år och sålunda i avlöningshänseende varit likställd med expeditionschef i statsdepartement;

samt att statskontoret genom beslut den 9 april 1934 förklarar Enbom berättigad att från och med dagen näst efter den, då avgång från byråchefstjänsten efter den 3 maj 1934 uppnådd levnadsålder av 67 år komme att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta pension till belopp av 6,996 kronor för år, motsvarande hel pension såsom byråchef.

Hos Kungl. Maj:t har Enbom anhållit att komma i åtnjutande av tilläggs pension på grund av sin tjänstgöring såsom chef för försäkringsrådet.

Försäkringsrådet har tillstyrkt tilläggs pension åt Enbom och därvid anfört i huvudsak följande:

I vissa fall (prop. 1925: 25, p. 1; 1931: 52 och 1933: 58) hade, då fråga varit om tillerkännande av pension åt ordinarie kansliråd, som under lång tid innehaft expeditionschefsbefattning, jämförelse skett med den pension, som författningsenligt tillkomme överdirektör av högre grad. Med hän-

syn till att det med befattningen såsom expeditionschef förenade arvudet motsvarade den till en överdirektör av högre grad utgående avlöningen hade det ansetts billigt att utverka en tilläggs pension, avpassad med ledning av det pensionsunderlag av 7,896 kronor, vilket vore gällande för sådan överdirektör, som nyss nämnts. Hela skillnadsbeloppet, 900 kronor, mellan överdirektörspensionen och kanslirådspensionen hade dock ej ansetts böra utgå i tilläggs pension till expeditionschef, utan med hänsyn till att pensionsavgifter icke erlagts å den högre befattningen hade tilläggs pensionen bestämts till två tredjedelar av nämnda skillnadsbelopp, således till 600 kronor.

Då den å försäkringsrådets stat uppförda befattningen såsom president och chef för försäkringsrådet tillhörde lönegraden A 3 (17,040 kronor), kunde det ifrågasättas, huruvida icke tilläggs pensionen i förevarande fall borde avpassas med ledning av det pensionsunderlag å 8,496 kronor, som gällde för ordinarie innehavare av A 3-befattning. Med tillämpning i övrigt av förut angivna beräkningsgrund skulle i sådant fall tilläggs pensionen uppgå till 1,000 kronor.

Statskontoret har anfört, att då förhållandena i förevarande fall syntes statskontoret tämligen likartade med omständigheterna i de av försäkringsrådet åberopade fall, då tilläggs pension beviljats på grund av tjänstgöring såsom expeditionschef, ämbetsverket funne sig böra tillstyrka, att åt Enbom utverkades en årlig tilläggs pension till högst det belopp, vartill sålunda åt expeditionschef beviljad tilläggs pension blivit bestämd, eller 600 kronor.

Även jag anser mig böra tillstyrka, att tilläggs pension beredes Enbom på grund av dennes jämförelsevis långvariga tjänstgöring såsom chef för försäkringsrådet. Tilläggs pensionen synes böra bestämmas till det i statskontorets utlåtande omförmälda beloppet, 600 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre t. f. chefen för försäkringsrådet Oskar Fritiof Enbom må, räknat från och med den 4 maj 1934, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom såsom byråchef i pensionsstyrelsen författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 600 kronor för år.

Kommunikationsdepartementet.

2:o.

T. f. byråchefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Erik Johan Richard Almqvist. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Almqvist är född den 21 december 1869 och alltså 65 år gammal;
att han avlagt civilingenjörsexamen, filosofie kandidatexamen och kansliexamen;

att han den 21 februari 1900 av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utnämnts till notarie i styrelsen;

att han den 30 december 1911 av Kungl. Maj:t utnämnts och förordnats att från och med den 1 januari 1912 vara förste byråingenjör i styrelsen;

att Almqvist från och med den 13 september 1921 jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande uppehållit befattningen såsom byråchef å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens järnvägsbyrå, därvid han från och med den 1 juli 1930 åtnjutit avlöning enligt de bestämmelser, som gälla för befattningshavare, om vilka förmåles i 33 § av kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) (lön enligt de s. k. extrastatsreglerna); samt

att Almqvist under senare år dels såsom äldste tjänstgörande byråchef, dels — jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 23 december 1932 — under tid, då överdirektörsämbetet i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen varit ledigt, och dels från och med den 1 juli 1934, i egenskap av överdirektörens ställföreträdare vid skilda tillfällen tjänstgjort såsom överdirektör i styrelsen.

Med förmälan att Almqvist, som den 21 december 1934 uppnått den i civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 föreskrivna pensionsåldern av 65 år, hos styrelsen anmält, att han icke önskade begagna sig av den genom övergångsbestämmelserna till nämnda reglemente medgivna rätten att kvarstå i tjänst efter uppnådd pensionsålder, och alltså syntes bliva skyldig att avgå i och med reglementets ikraftträdande, har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hos Kungl. Maj:t hemställt, att Almqvist måtte på grund av förut omförmälda förordnande såsom byråchef komma i åtnjutande av tilläggspension utöver den honom såsom förste byråingenjör författningsenligt tillkommande pensionen. Styrelsen har härvid anfört följande:

Att Almqvist icke blivit ordinarie byråchef hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen syntes helt få tillskrivas den omständigheten, att frågan om styrelsens omorganisation krävt avsevärd tid för sin lösning. Då en befattning såsom byråchef år 1925 blivit ledig, hade nämnda fråga varit under behandling, varför någon utnämning av ny byråchef då icke ansetts böra ske. Det syntes icke kunna råda tvekan om, att Almqvist, därest icke berörda förhållande mellankommit, redan år 1925 skulle hava blivit utnämnd till byråchef. Då omorganisationsfrågan slutligen under år 1934 vunnit sin lösning, hade Almqvist haft rättighet att kvarstå i tjänst under allenast ett och ett halvt år, och på grund därav hade han ej kunnat ifrågakomma till ordinarie byråchefsbefattning.

Vid sin avgång ur statstjänst komme Almqvist att räkna över 35 tjänst-år samt att i en följd hava uppehållit byråchefstjänst under närmare 14 år. På grund härav och då frågan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens omorganisation hindrat hans utnämning till ordinarie byråchef ävensom med hänsyn till det förtjänstfulla sätt, varpå Almqvist städe fullgjort sina åligganden, syntes det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

endast vara rättvist och billigt, att Almqvist vid sin avgång erhöle byråchefs pension. Då pensionsunderlaget utgjorde för byråchef 6,996 kronor och för förste byråingenjör 5,724 kronor, skulle detta innebära en ökning av Almqvists pensionsförmåner med 1,272 kronor för år. Den omständigheten, att Almqvist erlagt pensionsavgifter icke såsom byråchef utan endast i sin egenskap av förste byråingenjör, syntes icke böra lägga hinder i vägen härför.

På grund av vad sålunda anförts ville väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Almqvist finge från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten ägde rum, under sin återstående livstid uppbära full byråchefspension eller, därest mot förmodan detta icke ansåges kunna ske, att till Almqvist finge utöver honom författningsenligt tillkommande pension utgå särskilt pensionstillägg med så stor del av förenämnda belopp, 1,272 kronor, som vore möjligt.

Statskontoret har i ärendet anført följande:

Med hänsyn till de konsekvenser, som ett bifall till framställningen skulle kunna medföra, ansåge sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att åt Almqvist utverkades tilläggspension på sätt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt.

Därest Kungl. Maj:t likväl skulle finna övervägande skäl tala för vidtagande av en dylik åtgärd, syntes, enär Almqvist icke erlagt pensionsavgifter såsom byråchef, tilläggspensionen ej böra beräknas högre än till två tredjedelar av skillnaden mellan byråchefs pensionsunderlag, 6,996 kronor, och pensionsunderlaget för förste byråingenjör, 5,724 kronor, vadan tilläggspensionen sålunda skulle utgöra 848 kronor.

Med hänsyn till de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen åberopade förhållandena anser jag mig böra förordna, att Almqvist på grund av det av honom under lång tid bestridda och under senare år med rätt till lön enligt extrastatsreglerna förenade förordnandet såsom byråchef kommer i åtnjutande av tilläggspension. I fråga om storleken av denna förmån kan jag dock icke biträda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, enligt vilket den sammanlagda pensionsförmånen skulle motsvara hel pension för ordinarie byråchef. Ej heller anser jag mig böra tillstyrka statskontorets förslag om tilläggspensionens bestämmande till två tredjedelar av skillnaden mellan byråchefspension och den Almqvist författningsenligt tillkommande pensionen såsom förste byråingenjör. Då Almqvists lön utgått efter de för befattningshavare å extra stat gällande grunderna, synes tilläggspensionen — i överensstämmelse med beräkningsgrunder, som tillämpats i ett likartat, vid föregående års riksdag behandlat fall (prop. nr 247, p. 7) — böra fastställas till två tredjedelar av skillnaden mellan Almqvists pension såsom förste byråingenjör, 5,724 kronor, och det pensionsunderlag, 6,684 kronor, som enligt 28 § civila tjänstepensionsreglementet gäller för manlig icke-ordinarie tjänsteman i 30:e lönegraden, eller alltså till 640 kronor, vilket tal för vinnande av delbarhet med tolv synes böra jämkas till 648 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att t. f. byråchefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, förste byråingenjören Erik Johan Richard Almqvist må från och med dagen näst efter den, då han avgår ur tjänst med rätt till pension såsom förste byråingenjör, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 648 kronor för år.

Ecklesiastikdepartementet.

3:o.

F. d. undervisningsrådet Nils Olov Bruce. Av handlingarna i ärendet framgår,

att Bruce är född den 25 oktober 1867 och alltså den 25 oktober 1934 uppnått för honom gällande pensionsålder av 67 år;

att Bruce den 21 november 1913 av Kungl. Maj:t förordnats att under år 1914 vara undervisningsråd och ledamot av dåvarande folkskolöverstyrelsen samt den 26 november 1914 av Kungl. Maj:t utnämnts och förordnats till undervisningsråd och ledamot av överstyrelsen;

att Kungl. Maj:t genom beslut den 7 november 1919 föreskrivit, att Bruce skulle från och med den 1 januari 1920 tjänstgöra å folkskolavdelningen inom den från och med år 1919 upprättade skolöverstyrelsen;

att Bruce sedermera av Kungl. Maj:t förordnats dels den 31 december 1925 att under tre år från och med den 1 januari 1926 vara avdelningschef å skolöverstyrelsens folkskolavdelning, dels ock den 26 oktober 1928 att tills vidare vara avdelningschef å samma avdelning;

att Kungl. Maj:t genom beslut den 5 oktober 1934 beviljat Bruce avsked från och med den 26 i samma månad, vid vilken sistnämnda tidpunkt Bruce således kunde åberopa en anställningstid i statens tjänst av 20 år 9 månader 25 dagar;

att statskontoret genom beslut den 23 juli 1934 förklarat Bruce berättigad att från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten efter den 25 oktober 1934 uppnådd levnadsålder av 67 år komme att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta avkortad pension till årligt belopp av 4,008 kronor, motsvarande efter föreskriven avrundning ^{20/33} av det för honom gällande pensionsunderlaget, 6,996 kronor;

att Bruce före inträdet den 1 januari 1914 i statstjänst haft sin verksam-

het förlagd till folkundervisningens område under en sammanlagd tid av något mer än 25 $\frac{1}{4}$ år, nämligen *dels* som e. o. lärare vid Burlövs folkskola under tiden 6 september 1888—31 december 1891, därvid han icke åtnjutit annan tjänstledighet än för fullgörande av värnplikt, *dels* som ordinarie lärare vid Åkarps folkskola under tiden 1 januari 1892—31 december 1908, därvid han icke åtnjutit annan tjänstledighet än på grund av sjukdom samt, under en del av höstterminen 1908, för tjänstgöring som t. f. föreståndare vid högre folkskola, *dels ock* som föreståndare och förste lärare vid Arlövs högre folkskola under tiden 1 januari 1909—31 december 1913, därunder han dock åtnjutit tjänstledighet under tiden 1 oktober 1909—31 december 1913 för offentligt uppdrag, bland annat såsom sakkunnig inom folkundervisningskommittén och ledamot av samma kommitté;

samt att för Bruce under 23 år av den tid, varunder han varit anställd vid folkskola eller högre folkskola, erlagts avgifter till folkskollärarnas pensionsinrättning, men att Bruce icke är berättigad till pension på grund av dessa avgifter.

Bruce har hos Kungl. Maj:t anhållit att på grund av nyssnämnda anställning vid den allmänna folkundervisningen komma i åtnjutande av tilläggspension till sådant belopp, att hans sammanlagda pension komme att uppgå till det för hans tjänst gällande pensionsunderlaget, 6,996 kronor, eller alltså med 2,988 kronor.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt bifall till den av Bruce gjorda ansökningen och därvid anfört, bland annat, följande:

Enligt överstyrelsens mening kunde ingen tvekan råda därom, att Bruces ifrågavarande tjänstgöring inom folkundervisningens område varit av direkt allmännyttig beskaffenhet och till särskilt gagn för Bruces arbete i statstjänst. Överstyrelsen ville härvid erinra om att f. d. undervisningsrådet och ledamoten av skolöverstyrelsen, överdirektören A. W. Falk genom beslut av 1929 års riksdag (prop. nr 27, p. 6; riksd. skr. nr 215, p. 71) beviljats tilläggspension, grundad på tillgodoräknande av $\frac{2}{3}$ av tiden för tjänstgöring såsom lärare vid icke-statlig läroanstalt. Vidare ville överstyrelsen framhålla, att riksdagen i åtskilliga fall på förslag av Kungl. Maj:t medgivit statliga befattningshavare — bland andra flera folkskolinspektörer — rätt att i pensionshänseende tillgodoräkna in till $\frac{2}{3}$ av tjänstetid vid statsunderstödd kommunal läroanstalt före anställningen i statstjänst.

Därest Bruce tillgodoräknades $\frac{2}{3}$ av tiden för förut omförmälda tjänstgöring utom statens tjänst, komme hans sammanlagda tjänstetid att överstiga 37 år, i följd varav han borde komma i åtnjutande av hel pension, 6,996 kronor.

Jämväl statskontoret har tillstyrkt ansökningen.

I likhet med skolöverstyrelsen och statskontoret finner jag mig böra tillstyrka, att tilläggspension beredes Bruce till sådant belopp, att totala

pensionsförmånen kommer att motsvara full pension för den av honom innehavda befattningen såsom undervisningsråd och ledamot av skolöverstyrelsen. Jag vill härvid även erinra, att, därest det nya civila tjänstepensionsreglementet varit tillämpligt å Bruce, tjänstår för pension enligt reglementets bestämmelser skulle hava för Bruce beräknats jämväl för tid, under vilken enligt vad förut nämnts avgift erlagts till folkskollärarnas pensionsinrättning.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. undervisningsrådet Nils Olov Bruce må, räknat från och med den 26 oktober 1934, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningens enligt tillkommande pension — tilläggspension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 2,988 kronor för år.

4:o.

F. d. läroverksadjunkten Gustaf Alfred Ringselle. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ringselle är född den 1 oktober 1868 och alltså den 1 oktober 1933 uppnått för honom gällande pensionsålder av 65 år;

att han tjänstgjort såsom lärare vid allmänna läroverk under en tid av något över 28 år 8 månader, nämligen under tiden 22 april—7 juni 1894, från och med den 8 december intill höstterminens slut år 1899, under vårterminen 1900 samt under tiden 8 juni 1906—30 juni 1934, därav såsom ordinarie adjunkt vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm från och med höstterminen 1909;

att statskontoret genom beslut den 12 april 1934 förklarar Ringselle berättigad att från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten komme att äga rum, åtnjuta avkortad pension, att utgå enligt bestämmelserna i 1907 års civila pensionslag, till årligt belopp av 3,400 kronor, motsvarande $\frac{28}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor;

att Ringselle *dels* under sex månader av tiden januari—juli 1895 bestritt tjänstgöring såsom vikarie för ordinarie läraren vid Askersunds landsförsamlings fasta folkskola vid kyrkan, *dels* under läsåren 1895/1896—1897/1898 innehaft anställning såsom föreståndare och lärare vid Falkenbergs elementarskola, *dels ock* under läsåren 1900/1901—1905/1906 tjänstgjort såsom föreståndare och lärare vid Hedemora samskola;

att Ringselle under sin anställning vid nyssnämnda icke-statliga läroanstalter haft full tjänstgöring samt icke åtnjutit annan tjänstledighet än sjukledighet;

samt att Hedemora samskola men däremot icke Falkenbergs elementar-

skola åtnjutit statsunderstöd under tiden för Ringselles anställning därstädes.

Ringselle har hos Kungl. Maj:t anhållit att i pensionshänseende få tillgodoräkna sig tjänstgöringen vid förenämnda enskilda läroanstalter.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att Ringselle måtte för erhållande av tilläggs pension få tillgodoräkna sig $\frac{2}{3}$ av den till 6 $\frac{1}{2}$ år uppgående tid, varunder han tjänstgjort vid folkskola eller statsunderstödd enskild läroanstalt, eller 4 år 4 månader. Under sådan förutsättning skulle Ringselles sammanlagda för statspension beräkneliga tjänstetid uppgå till 33 år, till följd varav han borde komma i åtnjutande av pension till sammanlagt belopp, motsvarande det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor. Vid bifall härtill skulle tilläggs pensionen, enär den Ringselle författningsenligt tillkommande pensionen uppginge till ett belopp av 3,400 kronor, utgöra 600 kronor. Å sammanlagda pensionsförmånen syntes böra utgå pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens hemställan.

I enlighet med ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. adjunkten vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm Gustaf Alfred Ringselle må, räknat från och med den 1 juli 1934, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 600 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

5:o.

F. d. ämneslärarinnan Lydia Rådström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Rådström är född den 11 oktober 1874;

att hon från och med den 1 september 1910 till och med den 11 oktober 1934, då hon vid uppnådd pensionsålder avgått ur tjänst, eller således under en tid av något över 24 år tjänstgjort såsom ordinarie ämneslärarinna vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Filipstad;

att statskontoret genom beslut den 6 september 1934 förklarar Rådström berättigad att från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten efter uppnådd pensionsålder komme att äga rum, åtnjuta

avkortad pension enligt bestämmelserna i 1907 års civila pensionslag till årligt belopp av 2,160 kronor, motsvarande $\frac{24}{30}$ av det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor;

att Rådström före inträdet i statstjänst under en tid av 10 år innehått anställning med full tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt, nämligen under läsåren 1897/1898—1906/1907 såsom ämneslärarinna vid Filipstads elementarskola för flickor, och därunder icke åtnjutit annan tjänstledighet än ledighet på grund av sjukdom;

samt att hon från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom uppbär en årlig pension av 185 kronor.

Rådström har hos Kungl. Maj:t anhållit om tilläggspension på grund av förenämnda tjänstgöring vid Filipstads elementarskola för flickor.

Skolöverstyrelsen har — under erinran att Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare bifallit liknande ansökningar — hemställt om tilläggspension åt Rådström till belopp av 355 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Rådströms tjänstgöring vid Filipstads elementarskola för flickor måste anses hava varit av direkt allmännyttig beskaffenhet och syntes hava varit till stort gagn för hennes följande arbete i statens tjänst. I anledning härav funne skolöverstyrelsen billigt, att åt Rådström beviljades tilläggspension. Vid bestämmandet av tilläggspensionen syntes Rådström i enlighet med vad som medgivits i tidigare liknande fall böra tillgodoräknas $\frac{2}{3}$ av den till 10 år uppgående tid, under vilken hon tjänstgjort vid förenämnda statsunderstödda läroanstalt, eller 6 hela år. Under sådan förutsättning skulle Rådströms sammanlagda för statspension beräknliga tjänstetid komma att uppgå till 30 år, i följd varav sammanlagda pensionsbeloppet borde motsvara det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor. Den tilläggspension, som skulle kunna ifrågakomma, syntes alltså, enär den Rådström författningsenligt tillkommande pensionen uppginge till 2,160 kronor, utgöra 540 kronor. I överensstämmelse med riksdagens tidigare beslut i liknande ärenden — t. ex. 1933 års riksdags beslut rörande f. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Vadstena Augusta Maria Lybeck — borde emellertid detta belopp minskas med beloppet av den Rådström tillkommande pensionen från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom eller 185 kronor. Tilläggspensionen borde i enlighet härmed bestämmas till ett belopp av 355 kronor. Pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg syntes böra beräknas å ett sammanlagt pensionsbelopp av 2,700 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens förslag.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att f. d. ämneslärarinnan vid samrealskolan i Filipstad Lydia Rådström må, räknat från och med

den 1 november 1934, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 355 kronor för år,

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg må för Lydia Rådström beräknas å ett sammanlagt belopp av 2,700 kronor.

6:o.

F. d. första lärarinnan Hanna Tobiaeson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Tobiaeson är född den 13 mars 1876 och alltså 58 år gammal;

att Tobiaeson innehaft anställning — senast såsom ordinarie ämneslärarinna och första lärarinna — vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Filipstad under en tid av något över 27 år, nämligen under tiden från och med den 25 augusti 1906 till och med den 10 januari 1934, med vilken dag Tobiaeson, som befunnits skyldig avgå från sin tjänst på grund av bestämmelsen i 6 § c) i 1907 års civila pensionslag, av skolöverstyrelsen beviljats avsked;

att statskontoret genom beslut den 21 december 1933 förklarar Tobiaeson berättigad att från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten komme att äga rum, åtnjuta avkortad pension till årligt belopp av 2,430 kronor, motsvarande ²⁷/₃₀ av det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor;

att Tobiaeson före inträdet i statstjänst under en tid av 7 år innehaft anställning med full tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt, nämligen under läsåren 1899/1900—1905/1906 såsom ämneslärarinna vid Filipstads elementarskola för flickor, och därunder icke åtnjutit någon tjänstledighet;

samt att hon från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom sedan den 1 april 1931 uppbär en årlig pension av 125 kronor.

Tobiaeson har i en till Kungl. Maj:t ställd, den 22 juni 1934 till skolöverstyrelsen inkommen skrift anhållit om tilläggspension på grund av förenämnda tjänstgöring vid Filipstads elementarskola för flickor.

Skolöverstyrelsen har på skäl, som anförts i överstyrelsens under nästföregående punkt återgivna utlåtande, och med tillämpning av i samma utlåtande angivna grunder för tilläggspensions beräkning hemställt, att åt Tobiaeson måtte utverkas tilläggspension till belopp av (2,700 — 2,430 — 125 =) 145 kronor för år, att utgå från och med den 1 februari 1934.

Statskontoret har i avgivet utlåtande förklarat sig icke hava annat att erinra mot skolöverstyrelsens förslag än att, då ansökning om tilläggs-pension icke gjorts i samband med avskedstagandet, tilläggs-pensionen syntes böra utgå först från och med den 1 januari 1935.

Jag tillstyrker, att tilläggs-pension beredes Tobiaeson med belopp, som ifrågasatts av skolöverstyrelsen och statskontoret. Tilläggs-pensionen synes böra utgå från och med den 1 juli 1934 eller månaden näst efter den, då ansökning därom av Tobiaeson ingivits. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att f. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Filipstad Hanna Tobiaeson må, räknat från och med den 1 juli 1934, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — tilläggs-pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 145 kronor för år,

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg må för Hanna Tobiaeson beräknas å ett sammanlagt belopp av 2,700 kronor.

7:o.

F. d. ämneslärarinnan Agda Frigell. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Frigell är född den 26 september 1873 och alltså den 26 september 1933 uppnått för henne gällande pensionsålder av 60 år;

att hon från och med höstterminen 1906 intill utgången av juni 1934, då hon avgått ur tjänst, eller alltså under en tid av omkring 27 år 10 månader varit anställd vid statliga läroanstalter, därav från den 28 april 1910 såsom ordinarie ämneslärarinna vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Örnsköldsvik;

att statskontoret genom beslut den 15 mars 1934 förklarat Frigell berättigad att från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten komme att äga rum, åtnjuta avkortad pension enligt bestämmelserna i 1907 års civila pensionslag till årligt belopp av 2,430 kronor, motsvarande $\frac{27}{30}$ av det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor;

att Frigell före inträdet i statstjänst innehafvt anställning vid enskilda läroanstalter under 7 läsår, därav under läsåren 1902/1903—1904/1905, alltså under 3 läsår, såsom ämneslärarinna med full tjänstgöring vid Piteå statsunderstödda enskilda flickskola;

samt att Frigell icke är delägare vare sig i svenska lärarinnornas pen-

sionsförening eller i pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom.

Frigell har hos Kungl. Maj:t anhållit om tilläggspension, grundad på tillgodoräknande av tid, varunder hon tjänstgjort vid statsunderstödd enskild läroanstalt.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att Frigell måtte för erhållande av tilläggspension få tillgodoräkna sig $\frac{2}{3}$ av den till 3 år uppgående tid, under vilken hon tjänstgjort vid förenämnda statsunderstödda enskilda läroanstalt, eller 2 år. Under sådan förutsättning skulle Frigells sammanlagda för statspension beräkneliga tjänstetid uppgå till 29 år och hennes årliga pension till $\frac{29}{30}$ av 2,700 kronor eller 2,610 kronor. Vid bifall härtill skulle tilläggspensionen, enär den Frigell författningsenligt tillkommande pensionen uppginge till ett belopp av 2,430 kronor, utgöra 180 kronor. Pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) syntes böra utgå å sammanlagda beloppet av den författningsenliga pensionen och tilläggspensionen.

Statskontoret har biträtt skolöverstyrelsens hemställan.

I enlighet med ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. ämneslärarinnan vid samrealskolan i Örn-sköldsvik Agda Frigell må, räknat från och med den 1 juli 1934, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 180 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Vad departementschefen under punkterna 1:o —7:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bernt Nilsson.